

20.5.2014

Sotep/6

6

Sosiaalihuoltolain nojalla järjestettyjen kuljetuspalvelumatkojen matkaoikeuksien lukumäärän tarkistaminen

Pöydälle 13.05.2014

HEL 2014-005457 T 05 00 00

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää kumota sosiaalilautakunnan 13.2.2007 30 § tekemän päätöksen ja muuttaa sosiaalihuoltolain nojalla kuljetuspalveluja saavien asiakkaiden matkamäärää kahdeksasta neljään yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa 1.9.2014 alkaen.

Esittelijän perustelut

Vammaistyön johtaja Tuula Poikonen ja kuljetuspäällikkö Tuomas Päivinen ovat kokouksessa kutsuttuina asiantuntijoina läsnä tätä asiaa käsiteltäessä.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki myönnetään sosiaalihuoltolain 20 ja 21 §:n nojalla. Kyseessä on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen etuus. Tukea myönnetään pääsääntöisesti vanhusväestölle.

Sosiaalilautakunta päätti 13.2.2007 § 30 nostaa sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen matkaoikeutta neljästä kahdeksaan yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa.

Väestön ikääntymisestä johtuen kuljetustuen asiakasmääriin ja matkamääriin kohdistuu merkittäviä kasvupaineita. Kustannusten vähentämiseksi ja kasvun hillitsemiseksi esitetään nyt enimmäismatkamäärän rajoittamista neljään matkaan kuukaudessa. Vuonna 2013 sosiaalihuoltolain nojalla tehtiin yhteensä 45 414 neljä matkaa ylittävää matkaa, mikä on noin 37 % kaikista sosiaalihuoltolain nojalla tehdyistä matkoista. Keskimäärin asiakkaat tekivät 2,9 matkaa kuukaudessa.

Vuonna 2013 kuljetustukea sai 5 534 asiakasta, mikä on 17,5 % enemmän kuin vuonna 2010 (4 710). Asiakasmäärän kasvusta johtuen myös matkojen määrä on kasvanut, joskin hieman maltillisemmin. Vuonna 2010 sosiaalihuoltolain nojalla tehtiin 106 946 matkaa, kun vastaava luku vuonna 2013 oli 122 952 matkaa (+15 %).

Kustannukset ovat kasvaneet asiakas- ja matkamääriä nopeammin. Kustannukset kasvoivat 2,1 miljoonasta eurosta 4,6 miljoonaan euroon vuosien 2010 ja 2013 välisenä aikana. Kustannusten kasvua selittää ennen kaikkea yksittäisen matkan hinnan nousu. Vuonna 2010 yksi matka maksoi keskimäärin 17 euroa ja vuonna 2013 jo 33,50 euroa. Asiakkaat matkustavat aiempaa pidempiä matkoja. Mahdolliset lisäpalvelut, kuten saattajalisä, nostavat yksittäisen matkan hintaa.

Pääkaupunkiseudun kunnissa on erilaiset käytännöt sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen myöntämisessä. Espoossa ja Vantaalla käytössä on liukuma. Tämä tarkoittaa, että asiakkaille voidaan harkinnan perusteella myöntää matkaoikeus 2-12 yhdensuuntaiselle matkalle kuukaudessa. Toisin kuin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on määritelty korvattavan matkan enimmäishinta. Espoossa yläraja on 21 euroa/matka ja Vantaalla 30 euroa/matka, jolloin asiakas maksaa itse enimmäishinnan ylittävän osuuden.

Matkojen tilausjärjestelmään, yhdistelyyn ja kilpailutettuun liikennöintiin perustuva järjestämistapa ei Helsingissä mahdollista matkakohtaisen enimmäishinnan asettamista. Matkojen välitysjärjestelmän toimittajalta ja Palmialta saadun selvityksen mukaan yksittäisen matkan hinta määrittyy sen mukaan, ohjautuuko matka Palmian ohjauksessa oleviin ajoneuvoihin vai taksiliikenteeseen, onko matka yhdistelty tai onko matkan varrella sallittuja pysähdyksiä. Näin ollen asiakaskohtaisen matkan hintaa ei voida nykyisillä järjestelmillä luotettavasti määritellä.

Valmistelun yhteydessä on tutkittu Espoossa ja Vantaalla käytössä olevan liukuman mahdollista käyttöönottoa. Molemmissa kaupungeissa pääpaino matkojen määrässä on lähellä liukuman ylärajaa. Espoon ja Vantaan kokemusten perusteella arvioidaan, että liukuman käyttöönotto ei juuri vähentäisi sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen kustannuksia.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu myös mahdollisen matkojen vuosijaksotuksen käyttöönoton vaikutuksia. Helsingissä on ollut käytössä matkojen vuosijaksotus ja siitä luovuttiin aikanaan kustannussyistä. Matkojen käyttö lisääntyi selvästi vuoden lopussa ja siksi Helsingissä siirryttiin kuukausijaksotukseen. Yksilöllisen harkinnan perusteella asiakkaalle voidaan tälläkin hetkellä myöntää vuosijaksotus.

Kuljetuspalvelujen vuoden 2014 talousarvioennusteen mukainen ylityshukka on 1,6 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen osalta on riski noin 1,3 miljoonan euron ylitykseen, mikä edellyttää asiakasmäärien ja matkamäärien kriteereiden uudelleen arviointia.

Vammaistyön tulosbudjetin raamissa pysyminen tänä vuonna ja palvelujen turvaaminen myös tulevaisuudessa edellyttävät toimenpiteitä kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Vammaistyön palveluista noin 95 % kuuluu kunnan ehdottoman järjestämisvelvollisuuden piiriin, jolloin ne muodostavat asiakkaille subjektiivisen oikeuden palveluihin.

Esitetyllä muutoksella sosiaali- ja terveystalouden menojen arvioidaan alenevan vuositasolla noin 1,4 milj. euroa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kuljetuspalveluilla tuetaan asiakkaiden omatoimista suoriutumista, päivittäisten asioiden hoitamista ja sosiaalisen elämän ylläpitämistä.

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Tuula Poikonen, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
tuula.poikonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite 1 Ote sosiaalilautakunnan pöytäkirjasta 13.2.2007.